

Zur
Gräfl.vom Hagen'schen

Majorats - Bibliothek

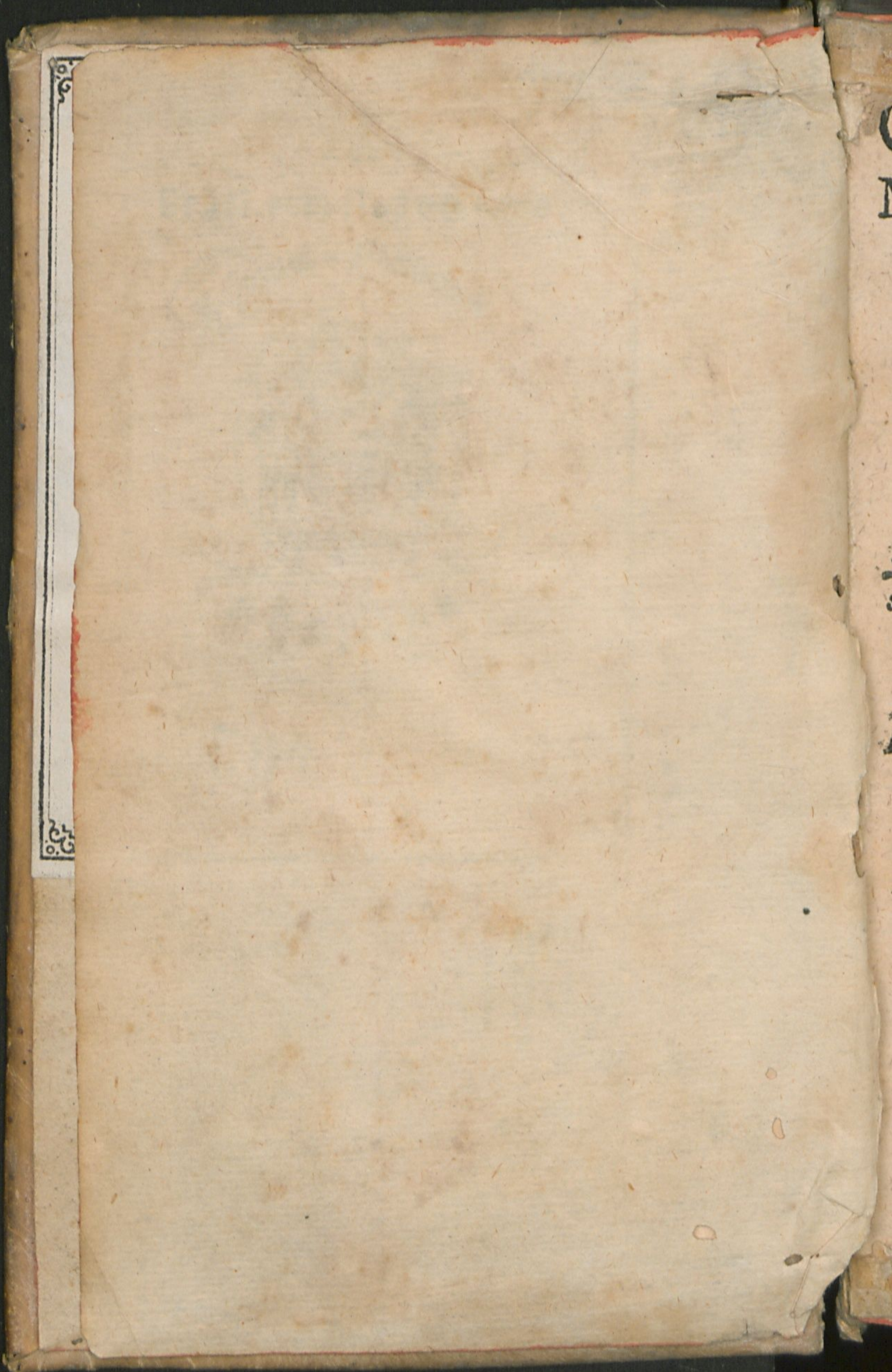
MÖCKERN

gehörig.

N° 564

5
100/100

AD
Germaniam

ORATIO

De præsentissimâ Calamitate
Turcicâ.

Authore

SALOMONE FRENCELIO

A FRIDENTHAL, POETA CÆSA-
rio, & publico in illustri Academiâ

IULIA Philosophiæ Mora-
lis Professore.

Ad calcem alia quædam hujus
Generis accesserunt.

VVITEBERGAE,

Typis M. Georgij Mulleri,

Anno ultimæ Christi. Militiæ

M, D, XCIV.

i.

ILLVSTRISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO
DOMINO FRIDERICO GVIL-
ELMO, Duci Saxoniae, Marchioni
Misniae, Landgravio Thuringiae,
Administratori Electoratus Sa-
xoniae, Domino meo
clementissimo,

Llustrissime Princeps FRI-
DERICE GVILIELME:
Quisquis fuit, qui aliquando ad-
firmavit, quod quatuor bonae
Matres pariant quatuor pessimos

Filios, nimirum

{ VERITAS ODIVM,
PROSPERITAS SVPERBIAM,
SECVRITAS PERICVLVM,
FAMILIARITAS CONTEMPTVM:

dixit (ita me Christus amet) & verè, & sapi-
enter. Postremam Matrem alio loco contem-
plandam relinquo. Primam libenter hinc inta-
ctam præterirem, nisi ab eâ plusculum mihi,
non tamen minùs liberaliter, metuerem. For-
sitan enim omnia, in hac ipsa Oratione meâ
Senatoriâ, quibusdam non arridebunt, vel
quia ipso Vero veriora. Sed odium improbo-
rum, est Amor bonorum. Verùm amabò me-

A 2

Ma-

Matres in medio positas obiter duntaxat
hic intueamur. Etenim quis ibit inficias, ma-
ximam Germaniæ nostræ partem hæctenus
omnium rerum successu, ac continuâ quadam
prosperitate floruisse? Hinc (Deum immor-
talem!) quanta Superbia, quanta Insolentia
animos tam inferiorum quàm superiorum an-
niuersariâ quadã Mutatione occupavit? quan-
tus luxus in victu & amictu enatus? Ex hoc
quid aliud mali promanare potuit, quàm Se-
curitas, & detestabilis illa ἀναρχία?

Iam quis, modò non emotæ mentis homo,
Periculorum magnitudinem & colluuiem,
quibus circumsepta est miserrima nostra Pa-
tria, miretur? Posteaquam enim crudelissi-
mus Christiani nominis Hostis (cujus nomen
pronunciare horresco) animadvertit; nostros
Germanos ex tam diuturno Pacis usu atque
usura, quæ aurea Pax omnis felicitatis fons
erat, penè oblitos esse, quid sit Hostis? quid
bellum? manus ille suas, quas benignissimus
Pater coelestis sive bono nostro fato, sive ma-
lo, ipsi aliquandiu constrinxerat, furiosâ vi
dissolvit, Exercitum horrendæ multitudinis
coëgit, arma arripuit, & Christiano sanguini
jam jam inflixit, minas de die in diem spirans,
bellumq; aliud ex alio denuncians. Ah infe-
lix Mater Prosperitas! ah infelix Securitas!
Vix in præsentiori periculo unquam constitu-
ti fuimus. Res profectò seriò agitur.

Atq;

Atq; id ut accuratiùs nostri homines apud animos suos pensitarent; sperabam aliquem futurum, qui magnitudinem Rei Scripto explicaret, animos pios ad salutarem considerationem, ardentem divini Numinis Invocationem, & seriam Pœnitentiam excitaret. quid enim vetat calamo designare, quod gladio transigendum est? Sed non despero, unum in tantâ Doctorum virorum copia inventum iri, qui hoc Pietatis officium subeat, sustineatq;.

Interea tamen neq; mihi Christiani Poëtæ partes defugiendas existimavi, tum quòd in spem venirem, operæ me facturum precium, Rem omnibus Bonis, præsertim quibus ingenioli mei studia jam antè utcunq; innotuerunt, DEO verò cum primis gratâ: tum quòd ad hanc operam ocium suppeteret VVITBERGÆ, ubi præter omnem meam expectationem operis Typographicis inhærere necesse habebam.

Confeci igitur, quicquid est Poëmatis, nescio quâ Minervâ, bono certè studio. Nec confeci saltem; verùm etiam publicè ex Cathedrâ in frequentissimo Auditorum concursu ibidem recitavi, prorsus nullo alio fine, nisi ut piis motibus in animis Adolescentum suscitatis arma Ecclesiæ concitarem. Vix pedem Cortinâ extuleram, cum me plurimi ex Auditoribus editionem recitati Poëmatis unicè poscerent. Promissionem feci, re ad breve tempus dilatâ.

A. 3

Pro

Progressus in itinere instituto cùm Helm-
stadium pervenissem, atq; ita res se daret, ut
aliquid publicè dicendum esset, nec aliud in
tantá temporis angustia, præter hanc Orati-
unculam ad manus haberem, eandem in ple-
no confesso protuli; idq; eò cupidius, quò ma-
gis necessarium judicavi, præsentem calami-
tatem non in duabus, sed omnibus Academiis
Juventuti ob oculos ponendam esse. Com-
munis enim periculi cogitatio non tantùm il-
lis suscipienda est, qui ad clavum sedent:
verùm etiam, qui in id dies noctesque in
Scholis incumbunt, ut aliquando ad rerum
gubernacula adhibeantur, vel aliá operá Chri-
stianæ Reipub. fidem suam probent. Vix di-
xeram, cùm idem mihi (quod non ambitiosè
intellectum, sed in gloriam DEI dictum vo-
lo) in ipsá illustri Academiá I V L I A accidit,
quod in priori, ut nemo non etiam ex primis
Subsellis esset, qui non typos publicos car-
mini nostro singulari quadam animi conten-
tione decerneret. Neq; híc tantùm; sed etiam
quidam primi nominis in Aulá Reverendis.
& Illustris. Principis H E N R. IULII postulati
Episcopi Halberstadiensis, Ducis Brunf. &
Lunæb. &c. Domini mei clementissimi.

Vt igitur tot consiliis & Admonitionibus
morem gererem, vel una me persuasit Pietas.
Persuasio alterum erat, quod deliberandum
esse dabat, ut de aliquo potenti Patrono cautè
dispice-

dispicerem, cujus Authoritas Musam meam
pro purá VERITATE pura verba facien-
tem adversus Calumniantium morsus & pro-
tervitatem pueretur. In cujus equidem rei de-
liberatione TV primùm, illustrissime Prin-
ceps, in mentem mihi veniebas, sed & simul
clementissimus meus Dominus Dux HEN-
RICVS IVLIVS. Vnâ fideiâ duos pa-
rietes dealbandos illiberale duxi: ac proinde
tuo sublimi Nomini hoc meum qualecunque
Poëma inscribendum consecrandumq; statui:
non quòd ex tantis Principibus alterum alte-
ri præferendum putarem (inter Bonos enim
& amabilis & admirabilis æqualitas) sed
quòd jam nominatissimi Ducis HENRICI
IVLII Patrocinium & summam gratiam li-
beralibus studiis assecutus fuisset; tuam au-
tem etiam atq; etiam vehementer consecretarer;
non temerè, non sordidè: sed quòd Musis hac
temporum iniquitate laborantibus satis multi
Mecœnates acquiri non posse sat bene intelli-
gerem, ac præterea illius heroicæ vocis me-
mor essem:

Principibus placuisse viris non ultima laus est.

Accipe igitur, generosissime Princeps, Stre-
næ loco, Scriptum meum, quod in Academia
clarissimâ, cujus tu Tutor, aut ut rectiùs dicâ,
Pater es, mihi natum fuit: atq; ita accipe, ut
intelligam, gratam tibi esse operam, quæ Rei-
publicæ Christianæ Saluti, & divinarum lau-
dum amplificationi impenditur. Scripti

Scripsi de Re gravi & summi momenti, si non satis graviter; tamen (uti sperare jubeor) non impie: nec saltem in loco; verum omnino, teste *Experientia*, ἐν καιρῷ. Converti orationem omnem ad Meam Germaniam, cujus tu, *PRINCEPS*, ornamentum es & Præsidium non ultimum; imò verò *Membrum nobilissimum*, quod sacratissimum *Caput* tam impensè quàm meritò amat. Utinam stylus meus non sit impotens! utinam, quod opto, quod hortor, quod precor, mei Germani dent effectum! De quo dubitare, sanè mihi est *Religio*. habent enim vestigia *Majorum suorum*, habent nervos, neq; dum vel laudem vel animum omnino amiserunt: sed possunt illud etiam de se jactare: τὸ ἔργον ἢ γένος ἔσμεν: non poterunt, si nolent. Stulti est *Compedes* suas quamvis aureas amare. Viderint illi, quas compedes obijciat illud *λιθικὸν θηρίον*, ille blasphemus & abjuratus nostri *Servatoris hostis*, truculentus *Turca*, ut tandem *invisum nomen* *invitus proferam*.

Misereatur nostri *Dominus IESVS* noster, noster *I M M A N V E L*. Huic Te, *Princeps excellentissime*, universamq; *Germaniam nostram* toto pectore commendo, annumq; hunc ingredientem novum, felicem, tranquillum & victoriosum precor.

Quod reliquum est, eà quã par est animi *submissione* abs te peto, ut *STRENUAM* hanc

hanc meam pro innatã tuã Bonitate æqui be-
niq̃ue consulas. Bene & feliciter vale.
Dabantur **VVOLFERYTI** in castro
Principis mei clementissimi, **XIV. Calend.**
Ian. Anno ultimæ patientiæ **M. D. XCIV.**

CEL. T.

deditissimus

Sal. Freneelius.

A 5 RECTOR

RECTOR ACADEMIÆ
VVITEBERGENSIS, ANDREAS
SCHATO, MEDICINAE
Doctor Ac Professor.

NON vanis Vulgi rumoribus, sed Nuntiis & literis fidedignissimorum ad nos perfertur, blasphemam ac immanem Gentem Turcicam uniuersas suas vires cogere in Pannoniâ, penè jam consumptâ, ut Tyrannidis fines propaget, & vicinis Gentibus, ac toti Germaniæ formidinem ac metum incutiat. Quàm autem terribile, & cunctis Gentibus formidabile sit regnum Mahometicum, intelligi potest ex continuo cursu victoriarum, quibus florentissima regna & Ecclesias tristissimo iugo seruitutis miserrimæ, annis ab hinc circiter ducentis subdidit. Et est in recenti memoriâ vastitas Ecclesiarum horribilis, qualis hoc anno in Croätia facta est, ac etiamnum fit, trucidatis multis hominum milibus, multò pluribus in captiuitatem ipsâ morte tristiolem adductis. In tanto totius Orbis Christiani periculo, qui suis cupiditatibus securè prophanèq, indulgere possunt, illi quadam animi cæcitate & amentia non intelligunt, vel non considerant, quid sibi, quid suis, exiguo temporis intervallo accidere possit, si (quod omen Deus in hostes suos convertat,)

fusi fugatiq; essent, qui nunc pro dulcissimâ
Patria nostra Germania, stant in excubiis, &
suorum corporum oppositu, sævissimorum
hostium irruptiones, immanes cædes, terribi-
lia incendia, à pagis, vicis, aut Urbibus aver-
tunt. Quam exigua nostra sit, hac temporis ini-
quitate, ad Turcicam collata Potentia, res ipsa
loquitur, & commemoratio grata audientibus
esse non potest. Cùm autem dubium non sit,
puniri hoc tanquam Flagello Dei, cùm alia
omnium gentium peccata & Idola, tum verò
Blasphemias, quæ omni tempore in Filium
Dei sparguntur, excitati securitatis veterno,
pia vota non fictis gemitibus, sed corde humi-
li & tremente sermones divinos assiduè con-
cipiamus, & in constanti emendationis vitæ
proposito certò speremus, nos depulsionem
earum tempestatum impetraturos, quæ indu-
bitatis ingentis iræ Dei argumentis hætenus
denunciatæ, paullatim ad nos propiùs advol-
vuntur, & mutationem fatalem Europæ hor-
rendis Religionum & Imperiorum confusio-
nibus minitantur.

Ad hanc Curam seriarum precum ut se &
alios excitaret Vir ornatissimus, Poëta eximi-
us, SALOMON FRENCELIVS,
cùm aliquandiu operarum Typographicarum
caussa apud nos substitisset, carmine complexus
est pauca quædam, quæ in hoc periculosissimo
rerum statu, piis & sapientibus in mentem ve-
nire

nire possunt & debent: eaq; cras publicè recitare constituit, hora pomeridiana P R I M A, in Auditorio maximo. Etsi autem non dubitamus, omnes studiorum nostrorum intelligentes, & divinæ Poëtarum Musicae amantes, sua sponte ad audiendum præstantem Poëtam conventuros esse, ut significatio hæc nostra sufficere possit ad congregandam honestam Scholasticorum frequentiam & cæterorum, qui in hac Academia nobiscum degunt: Oramus tamen & hortamur uniuersos, ut indicato tempore & loco studiosè conveniant, & hunc etiam honorem habeant Viro & Poëtæ optimo, qui Academiae nostræ nomen libenter dedit, et hoc modo, quàm præclara ipsi de nostrâ Republica scholastica sit existimatio, ostendere voluit, ac cætui nostro docentium & discipulorum innotescere honorificum sibi duxit. Est autem promptum cuilibet, ex iis versibus, qui editi extant tam in hoc genere, quàm in aliis argumentis, publicèq; leguntur huius Poëtæ, statuere, quale operæ precium nunc etiam audiendo facturus videatur. P P.
XXIII. Novemb. Anno Redemptionis nostræ M. D. XCIII.

Suo

Suo inter candidos amicissimo

SAL. FRENCELIO

Poëtae Cæs. &c.

Communem Patriam ad vim Thracicam
virtute & armis coherendam

παρὰυδῶντι.

Armata est PALLAS, quidni sibi vendicet Ar-
ma?

Nata IOVE: ergo sibi Carmina Diva sacrat.
Carmina & arma sibi junctim sacrat ergo canente
Frenkelio, sunt hinc duo Sacra D E Æ.

αὐτοῦχεδῶνς.

Oligerus G. Filius Rosencranz
Nobilis Danus.

IN ORATIONE M. D. FRENCELI
de Rebus Turcicis.

Vidit ut hunc Vatis Mavors pro Rege laborem.

Intrepido Authori marmure vocis ait:

Fortibus ut tenues acuntur Cotibus enses,

Sic tua vox acuit Martia corda sono.

Fallor? an est vobis Suada obsequiosa Poëta?

In Labris Peitho sic sedet illa tuis.

ALIVD.

Dum nova Turcarum meditamus bella Tyranno,

FRENCELIUS lituos carminis inflat ope.

Arrigat

*Arrigat attentas huc turba TVISCONIS aures?
Sectari audaci classica Marte decet.*

ALIVD.

*Sunt tria, quae frangunt hostiles robora vires
Arma, Preces, animi consiliumq; sagax.
Arma Duces capiant, det provida iussa Tribunalis
Verba domi Vates cum prece juncta sonent.
Singula si nequeant, coniuncta ferire Tyrannos,
Et poterunt pavidos vi superare Getas.
De tribus ergo tibi quod convenit, exere Vates,
Et mihi Tyrtæus Martius alter eris.*

*Vdalricus à Schaff, cognomento Gotsch,
à Kinast & Greifenstein in
Boberstein.*

Ad Eundem.

*Qvis præcipites Odrysi, truces, tyrannas,
Hastasq; sagittasq; & acinaces latronis
Horrenda negat, quis negat esse vindicanda?
Veruntamen horrentia vindicat quis arma?
Quis non potius mandragoræ merum quadrantat
Hausisse, & in utrumq; oculum & videtur auream
Indulgere avidè sibi quicquid est veterni?
Quò FRENCIAD E melius facis, Camœnans
Inflare potens qui litui vicem tubæq;
Passim ingeminas ADVIGILAT E. plura nullus
Cui succino, ne scabere mutuum audiamus.*

Adamus Th. Adami
F. Siberus.

IN

IN EANDEM PARÆNESIN.

Arima virūq; cies contra atra tonitrua **TVRCÆ**,
Germanosq; tuo Carmine in arma vocas
FRENCELI Aonidum **DVX** Laurifer: ite Viri, arma
Sumite, ferte hastas, tela, facem, atq; globos.
Pegaseo en in vectus Equo pernicibus alis,
Carmine fatidico Laurifer ipse præit.
Quadrupedante metro præit, pede ponè sequendū est
Quadrupedante, et Equum ponè sequantur Equi.
Artem seletur Mars, carmen ut arma sequantur:
Sit precor auspiciū Martis & Artis idem.
Si tam magna acies, tam splendida, tamq; sonora,
Tam gravis, apposito tamq; reposta loco,
Quā tua **FRENCELI** sūt carmina; Spero Triūphos
TVRCA fuge: hic agitur Martis et Artis opus.

M. Daniel Cramerus Professor
extra ordinarius VViteb.

IN EANDEM.

Eminus in Turcam **PRECE** Teutonius, Vngarus
ARMIS
Cominus, instructu pugnāt uterq; bono.
Classica **FRENCELIUS** generoso Carmine pulsat:
Heic facit officium nonnè Poëta suum?

Frid. Taubmanus.

SVÆ

SVÆ
GERMANIÆ
VNIVERSÆ

TOTVS FRENCELIVS
SALVTEM ET MELIO-
REM MENTEM.

*Lloquar, an fileam? sed caram ante
omnia Matrem*

*Affari res nulla vetat. GERMA-
NIA rerum*

*O Domina, ô mea Gens, dulcissima
Patria, vocem*

Ad te converto: liceat mihi vera profari.

*ECQUID AGIS? tuæ es capta auribus, or-
baq; prorsus*

*Omni oculorum acie? tene omni amentia sensu
Privavit? quæ fata tuos horrenda penates
Circumstent, nullâ advertis ratione? nec audis,
Nec miseranda vides, in qualia tempora jam nunc
Incideris? sunt hæc demura, Germania, sunt hæc
Tempora, quæ quondam divorum oracula Vatum
Enthea funestis Eventibus assignarunt.
Sunt hæc, quæis duplici metuendos Cæde Tyrannos
Attribuere duos. Vnum, qui vertere fundo
Auderet Superum Decreta, & sacra profanis
Miscere, atq; adeo insanis conatibus ipsum*

Deturbare

Deturbare throno Christum, tum figere turpi
Ambiguas precio, precioq; resigere leges :
ALTERVM, in innocuū qui mēbra imbelia Christi
Milite seviret rabido & furialibus armis.
Illi ANTICHRISTO diræ execrabile vocis
Nomen inest : quod sit Christo contrarius ipsi :
Hic infandum, atrox, & formidabile TURCÆ
Iam pridem usurpat. gemino sic robore, finem
Impendere videns mundo, trux Ianitor Orci
Impetit, & sacrum quassat crudeliter agmen
Christigenū. atq; eheu quæ nō vis effera TURCÆ est?

Non ego jam longā deducam ab origine Gentem
Illius : ante oculos saltem, ô Germania, ponam
Cara tibi (quoniam tu lumine capta videris)
Præsentes nimium heu præsentis undiq; clades.

Hic Ducis est Stygij furor ultimus ille, Flagellū
Vindicis ab immane Dēi, supremaq; terræ
Pæna fathiscenti. nullus toto orbe Tyrannus
Sevitiam hoc Monstro feriozem exercuit unquam.
Nec mirum : è parvis valida incrementa repente
Principiis cepit. mox ipso in limine regni
SARRACENORVM sua sub juga colla coëgit.
Dein quoq; Romanum miris successib. audax
Imperium invasit. quin illum cæde madentem
Triginta annorum spacio pars optima Mundi
Victorē experta est : ARABVM Gens nigra, Deorū
Prodigiosa parens AEGYPTVS, odoraq; tellus
PHOENICVM, SYRIA armipotēs, Danæia PERSIS,
Ipsa PALÆSTINÆ & Regio cultissima sanctæ.

B

Hinc

Hinc ille imperio tria florentissima vasto (censū
Regna premit: populosā ASIAM, MEMPHIMQ. fera
HELLADAQ., Europæ quā traxit ab ubere Matris.
Iamq̄ propè in medio Romani hæc Belua regni
CÆSARIS atq̄ adeo (ô Pudor!) in penetrabilibus
AVSONII sedem fixit, quâ litiora lambit (ipsis
Thracius æquoreis Bizantia Bosphorus undis:
Nunc mare, nunc terras omni ditioe fatigat.

Quid vetera evolvam? quid de Chalcedone cecidit
Conquerar? in seclū præsens, in PANNONIS oras
Vertantur Mens atq̄ oculi. fortissimus ille,
Cujus honoratum nomen famamq̄ tacebit
Nulla ætas, rapido circum undiq̄, fusus ab hoste
Postquam succubuit MATHIAS, ô Patria, quæ non
Firma Pharetratus tibi propugnacula Latro
Eripuit? cujus nunc BUDA, & flebilis ALBA est?
Cætera quem Dominum metuunt, quæ non ita nuper
Nostra fuere? ah quid iuvat hoc dixisse, fuerunt?

Quid verò? an casu, an tantas Virtute gerit res
Tam mala Colluvies? forsitan non illa meretur
(VIRTUTI FORTUNA COMES) Sententia laudem
Integramq̄ fidem? namq̄, hujus sæpius illa
Defraudata operâ, quasi vento, turbine rerum
Iactatur vario, trepidoq̄, per avia cursu
Circumagitur. sic fit tamen, ut fortuna laborem
Virtuti eliciat, conaminaq̄ ardua dextro
Prosperet Eventu. CRASSI hæc incensa Cupido est
Pronaq̄, Credulitas in Spem, nomenq̄, Decusq̄.
PARTHORUM, hæc animū audacē, rabiēq̄, TERENTI
Impulit.

Fædasset, stupris Matres, tenerasq; Puellas,
Iamq; illum reducem sua Thracia Marte secundo
Atq; gradu lento prædâ excepisset onustum;
Finitimos equidem formidine perculit horror,
Pòst etiam serpendo alios, sed clade recenti.
Primum omnes trepidare metu, dein pendere flocci
Quicquid erat gestum, pervasit opinio multos,
His fore contentum & saturum successibus hostem.
Credebat tum nemo, tot oppida capta, novisq;
Præsidis firmata novi quid habere pericli,
Mænia quòd nondum sua vis inimica feriret.
Non deerant, quorum vox inconsulta palato
Excideret: retro vestigia longa tulisse
Hostem jam bello fessum, neq; posse recursum
Tam citò moliri, sed quàm procul ille latendo
Abfuerit, paucis docuit pòst Exitus annis,
Pannonia infestis iterum cùm ferrea telis
Horruit, & misero maduerunt sanguine campi.

Pòst ubi paullatim progressus fecit, & omnem
Gentem illam involuit bello, excidiisq; petivit,
Quid factum à nobis tot jam labentibus annis
Huc usq;? heu turpe est ignominiosa fateri?
Plaustra querelarum passim conveximus omnes,
Vocibus in pugnam properatum, haud fortib. armis:
Verùm verberibus, non verbis, sternitur hostis.

Iam TURCA ad nostros fixit tentoria fines:
Non, veluti nunc est, nobis vicinior unquam
Ille fuit, neq; enim laxis moderatur habenis
Militiam, aut populum residem: instaurata revisit
Prælia

Prælia continuò : se prædæ accingit in horas
In momenta novæ : studiis asperrima belli
Gens ipsi est, facilisq; cibi, toleransq; laborum,
Quæ totam ætatem ferro terit, aspera ut olim
Spicula non tantùm vibrare parata, sed omne
Armorum tractare genus ; non impigra glandes
Spargere, & absq; morâ liquefacto corpora plumbo
Dividere. ast animis assueta ignavia nostris
Torporem invehit : nec nos virtutis avitæ
Oblitos præsens aut postera fama pudore
Adficit ingenuo : cunctamur Fratribus ipso
Mortis in articulo, summo in discrimine vitæ
Ferre pedem nostris : imò intestina fovemus
Ipsi odia, & vel clam, vel conflictamur aperto
Marte, quasi externis sit nulla potentia terris.
Ira iram inflammat : dubio certatur amore,
Idq; hodie est artis, positumq; in laude : feroci
Vindictâ ignescunt nobis præcordia, sanctam
Pacem averſamur, pede calcamusq; scelesto.
Hinc privata trahunt, ceu telam, publica damna :
Cuncta gerendarum momenta ita commoda rerùm
Diffluitant : sumtus vanum impenduntur in usum,
Atq; ita triste tuas sensim, Germania, vires
Comminuit fatum, & corrupti insania secli.
Morum nulla magis stat disciplina bonorum,
Nec magis, ut quondam infami turpissima probro
Crimina, quin etiam laudè ducuntur. ô ætas!
Luxum non olim nostri didicere parentes,
Sed quantam hic hodie nobis deglutit opum Vim?
Quo poterit sumtū communem lectus in hostem

Miles ali, muniri urbes, & castra locari,
Hunc vnà vel cœna vorat Sibaritica nocte,
Vel vestis mirè monstrosa, vel Indica gemma.

O Iuvenes utinam nostri, quorum acria Mavore
Pectora devinxit sibi, contra nominis hostem,
Christe, tui induerent votis melioribus arma,
Sæpius exuerent fatis melioribus arma,
Aut mortem oppeterent majori laude decoram.
At nos in nostros sævimus sponte penates,
Mutuaq; infligunt sibi vulnera corporis artus
Unius, inq; cœput conjunctis viribus ipsum
Impete pugnamur cæco, intensoq; furore,
Mole Gygantæâ, & conatibus vndiq; Vanis.
Germanæ si flos Gentis, virtusq; virorum,
Communem nervi si conferrentur in hostem,
(Quem florem, quam virtutem, quos deniq; nervos
Nostris demetimus campis, & robore nostro
Atterimus, stultoq; aliorum impendimus ausu
In laudes, gratosq; usus) non barbara quicquam
Arma timeremus: non effrenata libido
Finibus hei nostris nimium Vicina Tyrannis
Ottomannigenum tanta incrementa parasset
Vsq; sibi: quid si iam pridem passa fuisset
Fraudibus ipsa suis, nostrâ & virtute ruinam?
Sed, quæ titillent nos pulpamenta, videmus?
Hei secura quies oculis velamen apertis
Infame obducit; quòq; haud immatius ullum
Prætextu scelus est; pro RELIGIONE videri
Omnia nunc volumus, non pro REGIONE, subire.
Vns

Vna sed omnigenim est certissima causa malorum.
Proh quam ridiculè (si fas est vera fateri)
Hactenus à multis sunt pleraq; gesta Magistris
Militia! invito minor est prudentia fato.
Ipso in vestibulo belli (quæ maxima labes)
Peccatum est: justo nihil est molimine, justo
Ordine adornatum: sed quicquid in ebria corda
Incidit, id subito arreptum, subitoq; repressum est.

Sic ubi cepta minùs vellent succedere votis:
Non secus atq; Feras vim duro ex verberè passas
Degener in latebras adigit timor; ad sua rursus
Multi post. abijt à Sociorum sorte suorum
Limina reptarunt, seseq; dedere quieti,
Fatum accusantes, & conscia tempora fati.
Id caput exitii est, hæc tantæ causa ruinae.
Non quenquã incuso, quando hæc sunt omnia nostros
Ante oculos interq; manus: sunt obvia cunctis

Sed ceptosne hæc nos deliria semper habebunt &
An sic hostili capita objectare furori
Pergemus? iugulumne ipsi præbebimus ultrò
Barbaricis manibus? Majorum an gloria nostris
Excidit omnino ex animis? abjecta Nepotum
Spesne omnis? nunquid, Patria! ô lacrimabilis, audis,
Qui tua subsidia implorent vel fera, tuosq;
Abijciant sese ante pedes? non plena tumultu
Dalmatia interno: non Pæones omnibus armis
Exsuti fidei immemores propriaq; salutis,
Non Rhodii extorres, non acti in vincula Persæ.

Qui tamen? ecce tui Cives, tua membra, tuusq;
Sanguis

Sanguis, is effuso lacrimarum largiter imbre
Per te perq̄ tuam te supplice voce salutem
Obsecrat, ut rabiem, quo non immanior, hostis,
A quo qui miserâ spoliati luce fuerunt,
Affecti magno videantur munere, tandem
Non à fortunis, sed jam cervicibus ipsis
Avertas. non jam fundit tibi DACIA questus
In clades favunda suas : Arx VVIZIA capta est,
Quâ propugnaculo vicinia fertilis usa est
Iam quinquaginta & centum feliciter annis.
Captum & terribili direptum cæde SISECVM est,
Captum est THRESINIVM, capta est P E-
T R I N I A : mutat
Vndiq̄ funestis modò cincta SAGABRIA turmis.

Ter jam fortunâ mage, quàm virtute VIENNA
Martia defensa est : hanc conferto agmine rursum
TVRCA petit recto pede, speq̄ inflatus avarâ.
Iamq̄ illa ardebit bello, nisi Dextera tantam
Avertet vim sola DEI, tuq̄ excita tandem
Hunc Murum, hanc clavemq̄ tuam firmabis adacto
Robore : inundabit jam cædibus illa nefandis,
Stupris antè lacesitis, ferro, igne, rapinis.
O miseram rerum faciem ? ô Germania Mater
Ve tibi, si cessas ? tempestas ingruit atra,
Robora comprêndunt sopiti incendia belli :
Erumpit flammæ acies : jamq̄ Austria supra
Carpitur hac, Bavarumq̄ extremis tractibus ora,
Hæc modò Marcomanis infra, exhaustisq̄ Silesis
Incubat, ab fortunatis cultu ubere terris!

Iamq̄

Iamq; oculos (adverte) tuos mordebit ab omni
Parte volans fumus nimium hei caligine densa.

Dormitum est nimium, dormitum est turpiter:
Evigilare tibi placeat, Germania, tandem. (ergo
Pande oculos, tua fata vide: memor esto salutis
Ipsa tuae. Pax est res jucundissima, dulce est
Conjugium, dulcis soboles, vicinia dulcis,
Vsus amicorum dulcis: dulcissima verum
Copia; cuncta tamen quam sint jucunda, carendo
Discimus hei potius, gratam quam mente fruendo.
Finge igitur, (verum o liceat tibi fingere saltem!)
Ante tuos maectari oculos carissima lecti
Pignora, spem Generis; raptari ad funera Matres,
Raptari vxores ad supra necemq;, puellas
Fœdari innuptas Matrum ad latus, oraq; Patrum.
Non miserum est, non triste mori, lethove domari;
Sed velle & non posse mori, miserabile fatum est,
Ferre potestatem hostilem, ludibria Gentis
Indomitæ execranda pati, tolerare tacendo
Omnia, quæ statuit rabidi exitiosa libido
Victoris, multo hæc quo vis graviora fatetur
Quis non supplicio? hæc fieri (procul absit at omen)
In gremio jam finge tuo, horroremq; sub imis
Concipe visceribus: sic tot crudelibus ausis
Prævenies Virtute tuâ, roburq; sepultum
Tam longâ annorum serie redeunte vigore
Excutes. miserum est, tamen exoptabile, sero
Vel damno sapere accepto: nec desipit ille,
Quem facit alterius meliorem injuria causæ.

Nunc verò inprimis præsentì pectore, firmis
Nunc opus est animis : detrudere finibus hostem
Nunc tempus : sævit toto Furia horrida regni
Corpore Pannonii : quatit arces, oppida, Muros,
Rura, metuq; gradus ad te velocius ipso
Promovet, & dudum quam spe latrante voravit
Teq; tuumq; caput petit, & tua viscera Prado
Vasani. verùm tunc hoc patiere? tot arbes
Regificas, longos tot conservata per annos
Mœnia, tot Delabra DEI, tot tecta Scholarum,
Tot fora, tot beneculta Novalia Miles habebit
Barbarus? ó tantam DEVS hinc avertito pestem.
In cursu est fundi exitium: petit arva Tyrannus
Iam tua, iam terras, iam cælum territat armis,
Iam demum ingentes animos, jam brachia tollit,
Vulnera jam spirat, rigido jam fulminat ense.

Ergo si qua tuæ tangit te cura salutis,
Insita si qua tuis est fervida flamma medullis,
Ardet quæ IESUM, Cujus tu funere vivis;
Siq; hostem illius, qui non repetenda piorum
Vocibus eructat tot jam convicia seclis,
Nullo odio insequeris; tandem consurge, Veterrum
Excute, sume animos, arma arripe, rumpe pericli.
Collectasq; acies contra irrumpentia produc
Agmina: quæ tibi sit virtus, ostende, quis ardor,
Quæ pietas: atq; hoc fac experiatur in anno
Sarracena lues, quantum Germania possit.

Si te nulla movent instantis signa ruinae,
Signa tamen cæli sint argumenta malorum.

Hæc

Hæc moveant: Deus Ipse faces, Deus arma ministrato
Quid stellam, toto quæ sese præbuit anno
Spectandam infauit sub sidere Cassiopæ
(Iam, memini si ritè, æstas vigesima lapsa est)
Designasse putas? caruit non omine lævo.
Naturæ contra nam Cu sum exorta repente
Ore novo fulsit, primùm incrementa capessens
Mira, dein lentò deflagrans igne, colorem
Sanguineum ostentans, quali fax Martia gaudet.
Sat nemo ignotam nota inter sidera flammam
Mirari potuit: Stupor omnes cepit, & horror.
Omnes, sideria quorum ex cælestibus aris
Indicijs melior stabat sententia menti,
Hanc demum elapsis viginti circiter annis
Omen in effectum tracturam in Teutonis orâ,
Aseruere pii. Quas non Conjunctio sectis
Palantum stellarum octo magna illa præiuit
Insignes toto orbe vices, dum Machina mundi
Hæc stetit, aspectus qualis discrimine nostros
Terruit opposito, jam vix octava recessit,
Annis in pejus per fata ruentibus, Aestas.

Cur toties imo concussa est viscere nuper
Terra? quid his credis portendi motibus Orbi?
Tu Fastos evolve tuos Germania; disces,
Fundamenta Soli nunquam tremefacta gementis
Effectu caruisse suo; sed semper atroces
Ex alijs alios Eventus esse secutos,
Et segetem heu nimium gravidam exonerasse laboris.

In terram toties cur vis Neptunia nuper

Sarvjo

Sæviit ex alto? factis ceu montibus imbres
Vincula ruperunt fluviorum: ebulliit Albis
Spumeus, iratus Viader, Regnator Aquarum
Ister, opuraq; hæres: plenis ferme omnia fossis
Rura nataverunt: pecudumq; hominumq; secuta
Hei quantæ strages! fluitare cadavera campis
Vidimus apricis humana: natate tenellos
Vidimus infantes, cunas, currusq;, Domosq;:
Vastatæ segetes, vastata Mapalia passim;
Et quæ plura? horret mens cõmeminisse: quid autē
Hanc trahere Eluviem crebram, hæc densa agmina
aquarum,

Patria mœsta, putas? verumne, quod ille Propheta
Maximus afflatu: dio prædixit, habendū: (quinta est
MULTÆ VNDÆ, multi populi? ab non vana se-
Unquam dicta fides Vatum, nec vana sequetur.

Iamq; advertendum, iamq; omni ex parte cavendū
NE VOX ista tuos petat evertatq; penates. (est,

Hei nimium multi jam jam longo agmine passim
Stant in procinctu populi, suprema minantes
Excidia: Incumbunt armis: his undiq; inundant,
Hunnorum infelix hinc sanguine campus inundat.
Ab longas ne neçte moras; nunc tempus agi res,
Hostis obit jam (crede) tuos Germania fines,
Iamq; manum septis infert, jam Milite complet
Omnia pugnaci latè loca; turget, & urget,
Urit & usq; furit. Tu ne contemne furentem.
Contempto dat enim pœnas plerunq; cruentas
Contemnens: animosa phalanx est Thracia, nescit
Illa moras: dextris, & Equis pernicibus uti

Iam

Iam pridem didicit: totis nisi viribus obstas,
Transiliet tua septa Latro: non callidus unum
Furcifer ad te aditum novit: compluribus illi
(Proh dolor) ex latebris lato patet ore Fenestra.

Rumpe rebellatrix igitur Germania tandem
Rumpe moras. Satis est cessatum: turpe periclo
Turpiter exhausto stultas emittere voces;
Hæc ecquis paulò-antè superventura putasset?
Quàm nunc multa queri posset viduata tot amplis
GRÆCIA muneribus? quàm multa ipsissima Christi
Patria, Gensq; potens? quàm multa miserrima tur-
Pannoniæ, cuius partiri nobile regnum (ba
Iam Scythicæ inter se furia ardent: vana sed omnis,
Quæ sequitur damnû, & fata accersita, querela est.

Tempore cuncta suo gaudent, pax hæctenus Vr-
Obsedit tranquilla tuas: nunc Martia tempus (bes
Signa sequi: imperium haud satiabile crapula gessit
Hæctenus, atq; Cadis pugnatum est undiq; plenis;
Nunc sibi Sobrietas regnum, nunc anxia cura
Vendicat: antiquæ sunt sacra peracta Vacunæ
Hæctenus; ad rigidos nunc Mars ignava labores
Corda manusq; trahit: fas exercere choreas
Hæctenus, inq; jocos risusq; resolvere linguas,
Et genio indulgere fuit; nunc tempus in hostem
Corpora magnanimo certatim tollere saltu,
Inq; preces linguas, fletusq; resolvere vultus.
Hæctenus est visum lucro invigilare, rapinis,
Et corradendis opibus: nunc promere multum
Condita; Mavorti sua nunc stipendia iusto
Pendere,

Pendere, nunc Capiti sua debita solvere tempus
Cesario, tempusq; DEO sua: Numen utriq;
Majestas & inest, quam nulla licentia stupret.

Pone modum culpæ, corruptos exue mores,
Seriaq; exactæ fastidia concipe vitæ
PATRIA, si qua vides: odiorum bella facebant
Clandestina, simulates, suspicio mordax,
Rixarum Seges; & quis cuncta examina fando
Expediat scelerum? Proceres, tua sidera, fulcra,
Propugnacula, tui Patres, Sociiq; pericli,
Exemplo præeant aliis: magnum instar in illis.
Non est tanta, Duces, quo vis in crimine labe,
Pestis in exemplo quanta est: imitamina format
A vobis sibi quisq;, putat pulcrum omne, quod usq;
Vos divulgastis vestro: replicare laborum
Si vacet Annales veterum, res ipsa probabit,
Qualescunq; Duces, Regesq; fuere, fuisse
Tales & populos: meruit jam trita fidem vox:
Rex & Grex idem: nec enim sic frontis imago
Exprimitur speculi orbe novi, quam Regula morum
In vulgo apparet Procerum. CONCORDIA Regum
Regnorum est Nutrix, & lactea Mater honorum.
Huic cultus impende sacros; hanc, perdita si non,
Ambabus retine manibus, socia arma precesq;
Robur habent Socia: Virtus vnita vigoris
Plus tenet, ac dispersa procul: Concordia firmat
Omnia: quò tendam, quid ni, mea Patria, nosse?

Algam igitur veluti, quâ non est vilior herba,
Purgando assuevit præceps elidere Pontus: Haud

Haud minus & nevos non tantâ in gente ferendos
Eluc: placentur tandem pietate sacrarum
Fata Deusq; precum: tua sunt, Ecclesia, nempe
Arma preces: primo hæc nixu cape fortiter arma,
His omnis Legio tua communita cohortes
Explicet, inq; truces justo ruat impete Turcas,
Quâ globus iste Harpyiarum densissimus urget.
His rumpenda via est armis. Ite ergo phalanges
Ite metu posito: feret hæc audacia laudem.
Desperata salus nec enim jacet omnis: habemus
Nostrâ à parte DEVM: præcisa potentia nondum
Cuncta tibi: nondum Gens ô celeberrima cunctas
VERI ignara cohors, MAHV METI subdita fidei
Cultibus attrivit vires, nec & atteret unquam:
Quin prius ipsa tuo cadet audacissima ferro.

Stat sua namq; dies etiam, stat terminus illi,
Quem DEVS indixit pia per præfagia, rerum
Conscia, fatidici primo Danielis ab ævo.
Hic Vates TEMPVS primùm, post tempora, tandè
Dimidium quiddam præscripsit temporis illi.
O Vatem! ô fatum! restant solatia nobis, (mus.
Qui vitam à Christo, regnum, & grave nomê habe-
Iam metuendus Arabs medium indignantibus astris
Excessit cursum: Tria cornua cornibus atrox
Sustulit aratis: habeat, servetq; sepulcro.
Olli nulla magis, Romani in corpore Regni,
Sella thronusve patet: si quid tentabit in orâ
Teutoniæ, si quid radet, velut hæctenus intra
Vngariæ

Ungariæ gremium miseræ, si strinxerit artus
Mater amica tuos, si quid deglutier ex te,
Ultimus hic illi bolus, fex ultima restat;
Nimirum ut commissa luas, vibicibus huius
Ex merito fueris si castigata Magistri.

Sed tu, cara Parens, in brachia Numinis almi
Irrue, teq; ipsam, tractasq; impune tot annis
Castigato moras, mores, & inertia corda.
Forsitan excuties hoc tandem triste Flagellum
Ultrici Superum Dextræ: namq; omnia castis
Indulgent precibus, vitæ & melioribus orsis.
Tu fac officium, quoniam te justus in hostem
Fert dolor: auspiciis aderit, qui singula certo
Temperat arbitrio. fremat ille tricorniger Antri
Hæres Tartarei: fremat Orcus, & arbiter Orci:
Servabit tamen ipsa DEI clementia sanctum
Victa sibi Semen precibus, neq; deseret vquam,
Quos fuit Unigenæ mercatus sanguine Nati,
Quos videt esse SVOS: per Eum superabitur hostis.
His munita armis fer te in tua prælia; differ
Nil magis, insano quondam vox excidit ore
Victoris SELYMI: seris dum Teutones instant
Consilijs, longoq; coquunt molimine bellum,
Partior Hunnorum campos ego, partior urbes,
Partior Vxores, sobolem, & quodcumq; præhendo.

Ab ne hanc tam crudi vocem experiare Tyranni:
I contra: nullum generose ingloria mortis
Formido egregijs cogat desistere ceptis.
Vngula, Carcer hians, & stridens lamina flammis,
Tormen-

Tormenta, atq; omnis pœnæ Mors ultima lusus
Sunt modò Christicolum, fortunatiq; triumpho.

Lex est certa, semel vitale relinquere lumen:
Quid si fatalis decreta hæc hora fuisset,
Quâ quis in hostili subitò vitam agmine fudit?
Morte vacat non punctum horæ: latet illud, eoq;
Deterius. multos non ensis hosticus hausit,
Nec tamen in placido vitam efflavere grabato.
Hunc rapit ex alto casus: huic propria tristens
Infert dextra Necem: subit hic lacrimabile fatum
Fortè ex insidiis, vel ob aurum, vel quoq; ventrem
Famineum, vel lite aliquâ pendente, vel unam
Ob vocem. & quis tot diversa pericula mortis
Dinumerare queat, tot fata? atq; obsecro, quænam
Hæc vita est, dubio quam currimus orbe per Orbem?
Vestigemus eam, & paulò propiore recessus
Intuitu illius finem penetremus ad ipsum,
Ne mors horrorem cordatis imprimat ausis.
Sequens humanæ vitæ adumbratio alio loco
ab Authore edita fuit, hîc singulari studio à re
præsenti non alieno reposita.

Vita catenati est quasi turgens Arca Laboris,
Immenso errorum labyrinthus in Orbe, palæstra
Plena periclorum, tellus infausta Ferarum
Turpe receptaculum, Mons ruptus, & hispida vallis,
Caligans Spelunca, palus limosa, Nemusq;
Vepribus intortum, campus lapidū aggere hiulcus,
Desertum horribile & vastum, regio invia densis
Sentibus.

Sentibus, herbosum, crescens, & amabile pratum
Vipereis plenum sed monstris, anguibus, hydri.
Est hortus sterilisq; simul florensq; subinde,
Est fons, unde fluunt mordentes pectora curæ,
Est imber lacrimas oculis fluviisq; ministrans,
Est ærumnarum Mare, gurges, & ampla vorago.

Vita humana quies est anxia, dulce venenum,
Inconsulta animi securi cura, laborq;
Irritus, infelix conatus, stulta voluptas,
Infaustum pondus, spes victa & ficta, metusq;
Degener, est risus stolidus, cordata phrenesis,
Fabula læticiæ fallentis imago, dolorq;
Verus, amor falsus, suspirium inane, tumultus
Plausibilis, sapiens rabies, confusus & ordo,
Solicitudo necans, trepidatio frigida, prudens,
Deliramentum, prudentia cæca furendi,
Copia inops, dives paupertas, vita venustum
Dedecus, & deforme decus, sors dura, Salusq;
Ægra, vorax morbus, vis imbecillus, libido
Accelerans clades, ingloria gloria, honosq;
Languidus, infamis laus, excellentia rerum
Fictilis, ascensusq; humilis, descensus & altus,
Nobilitas obscura, vigor brevis, Ancora Nutans
Est vas rimosum, periusus sacculus, antrum
Declive, immundumq; specus, sentina malorum,
Hæmus inescatus, sitis insatiabilis, hydrops
Perpetuus, fallax desideriumq;, Cupido
Infinita, tenax Vncus, lima acris, opertum
Rete, rigens scopulus, tempestas horrida, turbo
Pulverens

Pulverens, dubii murmur mutabile venti,
Impetuosus aquæ fluctus, pelagusq; sub omni
Parte procellosum, præmollis Arena, vadosum
Littus, & inconstans portus, sine præside Navis,
Flebile Naufragium, rapidasq; immersio in Undas.

Vita Domus fraudû, scelerumq; cloaca, Caminus
Irarum, puteusq; odiorum, carcer opacus,
Hospitium infidum, Regnum Crucis, Area Mortis.
Vita humana brevis furor, amens plausus, amara
Dulcedo, querulus clamor, gemitusq; superbus,
Forma fugax. Vita est species fugitiva, caducus
Flos, ventosa fides, anceps fortuna, recurrens
Nausea, ridiculus vita ambitus, avius error,
Lubricum iter, freno sine luxuriosa juvenus,
Et connitenti baculo sine curva senectus.
Vita sodalitiis damnosa catena trahendis,
Musica Sirenum, Crater Circens, adhærens
Lappa, scaber Tribulus, putris structura, fatiscens
Fundamen, tectum labens, angustia lata,
Murus hians, brevitatis prolixia, volubile saxum.
Vita manens cursus, statio malefida, Tyrannis
Blanda, loquax torpor, concors discordia, fallax
Fictaq; Amicitie probitas, simulataq; Virtus.
Vita nocens Lis est, & non revocabile bellum,
Perfida pax, dolus occultus, violentia aperta,
Simplicitas fucata, latens ignavia, præceps
Nugarum lusus, dementia callida, perdens
Nequitia, insurgens est artis opinio, nulla
Integra cognitio, morsus quo conscia falsi

Mens teritur, fax peccati, stimulusq; Dolorum.

Vita humana fragor vulgi est strepitusq; potentū,
Est locus exitii, Lemurumq; habitatio turpis,
Luciferi imperium, præpostera cura, suiq;
Crudelis Neglectus, opum irrequieta cupido.
Vita est segnities operosa, culinaq; pinguis
Vermiculorum imo reptantum Viscere terræ,
Larva nitens, Vitrum fragile, est Tentatio summa.
Vita hæc est pulcrum nihil, est ærumna superba,
Splendida de vivis Majestas exequiarum,
Est longum funus, moriens est vita, simulq;
Mors spirans, est vana, levis, brevis, impia pompa,
Deniq; vita hæc est (docet experientia) multo
Deterior, quàm quis (licet omnes vertice Musas
Evocet Aonio, Phæbo quoq; præside) possit
Digerere in numerum. hanc ergo relinquere lucem,
Cum restet melior, pro libertate salutis,
Pro patriâ, quid pro patriâ? pro nomine Christi,
Cui grave sit, quem cura novæ tenet altera vitæ?
Quis fato meliore queat occumbere? honesta
Mors est, quæ Marti cæso non corde litatur.
O Mors dulce lucrū, non Mors sed janua vitæ es!
Tu cladesq; febresq; fugas, tu vulnera tollis,
Tu curas, tu damna, famemq; sitimq; repellis.
Quin illa ipsa dies, quæ fati lege suprema est,
Æterni Natalis erit. Concurritur horæ
Momento; aut cita Mors cum vivâ est obvia laude,
Porrigit aut viridem merito victoria palmam.

Hanc etiam causse Bonitas, Germania, spondet
Nota

Nota tibi: nec enim Mavors absorbet avarus
Vno omnes ritu: nec dissimulare necesse,
Quæ Res ipsa loqui visa est. Non semper honore
Successuq. tuæ dextro carnere cohortes
Contra hostes Christi, si quando ad prælia ventum est.

Exigua ô quàm sæpe Manus numerosa fugavit
Agmina Turcarum. Testis tu S A U E, voraxq;
CULPA, ô culpa Necis Multorum Nuper (ut annos
Præteritos taceam) calido tu sanguine Thracum
Nunquid inundasti? quantum illud, non ita nuper
Millia quòd septem sociis Exercitus armis
Christigenum fudit, septem vix agmine cæsis
Nostrorum ex omni: sed quo pugnante, fugante,
Defendente? DEO. Quòd si te exempla movebunt,
Si tandem incipies alijs succurrere, qui nunc
Pro Te, arisq; focisq; tuis sua corpora duræ
Obijciunt morti: DEVS idem in vota vocatus
Idem aderit (confide) tibi: aspirabit honori,
Fortunisq; tuis: tum pax te longa reviset.

At tibi si porrò dextraq; oculosq; tenebunt
Impietas, secura quies, Vecordia, luxus;
Audi, si qua tibi est auris, non obsita prorsus,
Audi inquam: invadet subito te barbarus hostis,
Ante tuosq; oculos tremulam, tua viscera, Prolene
Allidet saxis, aut in vagitibus ipsis
Transadiget strictis mucronibus, arma cerebro
Ostentans conspersa tibi, aut corpuscula palo
Affiget miseranda: toros tibi polluet: inde
Ipsæ adeo vxoresq; tuæ Natæq; nefandos

Infelicibus ab parient tibi nixibus hostes
Sanguine deq; tuo sic auras imbibet ille,
Cujus cade tuus fundatur postmodò sanguis.

Mens horret mea, lingua stupet, vox faucib. hæret.
O descende in te mea Patria, collige mentem,
Quo res summa loco. thalamos en publica secli
Damna tuos intrant: pater ampla fenestra ruina.

Pande oculos tandem dulcissima Patria, tandem
Casus discite tuos presentes, discite futuros.
Inveterato omnis sera est Medicina dolore.
Porrigit usq; etiamdum frontē OCCASIO, rerum
Illa Ministra potens: ne tergum vertat, AMICAM
Amplexu dignare tuo, si respuis illam;
(Vera Poëta loquar) te tædia sera sequentur.
Det meliora Deus; Vivat tua cura RODVLPHVS:
Pullulet æterno Senij RVTA inscia flore,
Vivat ATESTINÆ Flos, Germen & vtile Stirpis,
Martis & artis Honos HENRICVS IVLIVS, ævò
Gloria postremi prima, & non ultima merces.
Vivet in hanc laudem reliquorum maximus ordo
Teutoniæ HEROVM: redeant decora alta Parentū.
Vivat in Eventum spes, Eventus premat hostem;
Hostis ab Eventu, quid non sit vincere, discat;
Victor ab Eventu doceat, quò viceret arte,
Inde triumphales statuas GERMANIA Pompas.

FINIS ORATIONIS.

VOTVM

VOTVM PRO
PEMPTICVM BONIS
AVSPICIIS.

ILLVSTRISSIMI PRIN-
CIPIS AC DOMINI, DOMINI
Augusti, Ducis Brunsvicensis ac Lunæburgen-
sis, Mille Equitum Ductoris, in Vngariam
contra irruptiones Turcicas
Militarum euntis
Sacrum.

EODEM AVTORE.

Qui Chlamydatos Eques? quas tam pulcro ordi-
ne turmas,
Quod secū agmen habet? quēis sese ostentat in armis?
In patrio tollit quæ signa volantia campo? (dor?
Quidnam AVGVSTE paras? quò te via, quò rapit ar-
Sed quid ego scitor, quasi pax placidissima nostris
Dormiat in thalamis, altam carpatq; quietem?
Æstuat hei rapidis belli Vicinia flammis,
Contiguusq; ardet Paries: Germania toto
Iam pridem armorum sonitus audivit olympo.
Iam crepitant enses, jam vasto ignita boatu
Tormenta effringunt muros: Dux Thracius, hostis
Ille DEI ac hominum, cunctis jam viribus agros
Sævit in Vngaricos, petit oppida, rura, penates,
Excidiis, igni, stupris: nil linquit inausum,
C 4 Teuto-

Teutonia ut, Duce Marte, pedē cepto inferat anno.
Iam directæ acies, jam campis agmina apertis
Prælia prima, SECUNDA incunt, Martemq̄, laceſſunt.

Ergo etiam Pietas Patriæ, atq̄, heroica Virtus
Huc te, AVGVSTE, vocant? I Dux juvenilibus ausis
Non impar: Duce carpe viam, carpe Auspice Christo
Arma memor laudum, quas rebus fortiter actis
Majorēs meruere tui: spem nulla recentem
Præcidat formido tibi, quæcunq̄, manebit
Te belli fors (nam dubiis Mars errat in armis)
Nulla tuam poterunt abolere oblivia famam.

Si sic fata velint, ut te hosticus hauriat ensis.
(Sed pia vota ferent aliud) commune subibis
Tot Ducibus fatum, tot divis Regibus, atas
Quos non una tulit: vives post funera vives,
Æternosq̄, tibi gratans impendet honores
Posteritas: quòd si dextræ victoria dextram
Iunxerit æqua tuæ, bonitas notissima causæ
Ceus sperare jubet, quæ tandem evecta triumphat:
GLORIA victricem nunquam moritura Coronam
Intextet generose tuis, AVGVSTE, capillis.
Tum Cives Patriæ atq̄, omnis Germana Juventus
Certatim in laudes, & plausus ora solvent,
Et Pæana canent, & verba precantia jungeat:
O quàm te Reducem post tot suspiria leto
Accipimus vultu? tibi quæ sat digna favore
Dona rependemus, Gentis quòd nomina nostræ
Illustras virtute tuâ & præstantibus ausis.
Te non Luxus iners, te non Vecordia molli

Affixit

Affixit Lecto : potior tibi Gloria CHRISTI,
Libertas Patriæ fuit, & Mavortia Virtus.
Tu spem vicisti peregrinam, & vota Tuorum
Tu Decus omne tuis. vive ô Dux excite tantis
Bellonæ auspiciis, vive ô vive optime Princeps.

Hæcne audis AVGVSTE ? viam felicibus ergo
Ingredere auspiciis : nectit jam Gloria Sertum
Intemerata tibi. Tutali es Stirpe creatus,
Quæ mediocri nihil tot jam volventibus annis
Gessit : habes Regum vestigia prævia, quin &
Cæsarum, origo tui Generis quos edidit olim.
Vel solum OTTONEM, qui robore robora fregit
Ottomanigenum, si Marte favente sequeris,
OTTO AVGVSTVS eris. firmet te nominis Omen
AVGVSTE : insevit tibi præstantissima mentem
Excelsam Natura : vigent in corpore vires,
Inq; animo motus : nil prima luventa negabit.

Ergo age, quàm patriis acer Germanus in armis
Esse velis, atq; esse queas, ut sentiat hostis,
Quem sua fata manent, forti cape pectore Christum
Bombardamq; manu, sic & melioribus orsis
Irrue in immanes sociâ cum Gente Latrones.
DVX acie in primâ stabit fortissimus ille
Ille unus, cujus pro nomine bella tot annis
Gesta, tot insuetâ qui nuper strage phalanges
Turcarum prostravit humo. Victoria planè
Admiranda DEI toties jam robur & in nos
Propensam ostendit mentem. Spes insidet armis
Serta manu gestans Lauri de fronde virentis :

*His Germanorum decorabit tempora, tempora
Si justum arripient, nec eos victoria praesens
Audaces NIMIVM faciet: justissima causa est,
Causa DEI est, unquam quam nulla potentia vicit.
Hæc tibi successus spondet Sociisque secundos,
Inde tropæa feres veterum in Delubra Parentum.*

*I felix AVGVSTE: DEI te Exercitus Arcis
Sideriæ emissus castris comitetur, & oris
Pannoniæ adducat saluum, saluumq; reducat
Gratanti Patriæ. Tu perge, unumq; memento:
Qualiacunq; tui fuerint primordia Martis
Tale feres nomen vivusq; & funere mersus.
Te maiora manent presentibus inclita Regum
Progenies: tanti mensuram nominis imple.
Quid moneo? jam jam, nisi me duo lumina fallunt,
Sanguis ATESTINVS generoso in corde calefcit.*

DE EODEM ILLVSTRIS.
PRINCIPE AVGVSTO.

*Vivat in augustos AVGVSTVS noster honores:
AVGVSTI quæ sit Dexteræ, Turca sciat.
In cœnâ recitatum.*

ERNESTVS D. B.
E. L.

*Excellens Regum Natura Est, Si Tria Vitant,
Sævitiâ, Doctrinæ Barbariæ, Et Levitatem.*

AVGV

AVGVSTVS D. B.

E. L.

*Audaci Gaudet Victoria Sanguine: TV sis
Ductor Beati Exercitus Lettissimus.*

Faciebam humillimæ observantiæ ergò, & gra-
tiani, pro beneficiis ab iisdem Principibus
mihi exhibitis, testificandi gratiâ, in itinere
Saxonico, in Rhedâ, Die Mago-
rum. Anno hoc novo
X C I V.

SI DEVS PRO NOBIS, QVIS
CONTRA NOS.

DE NOCENTISSIMIS
CATACLYSMIS, IVNIO ET IV-
lio Mensibus Anno M, D. XCIII
factis

VRANIÆ παραίνεσις ad Genus
humanum.

HEi quibus illabor cælo demissa tenebris?

Hei rerum facies quæ miseranda Solo est?

An prius, ô mores, an clamem, ô tempora! quorsum?

Nemo audit (Gens ô perdita!) nemo videt.

Quid tandem fiet, Natura quòd ordine verso

Vultum induta alium vim sibi tota facit?

Non satis, Eclipses Superis lugentibus ortas

Ominibus plenas hæctenus esse malis.

Non

Non satis, horribiles terram intra viscera motus
 Signaq; venturi dira dedisse mali.
 Non satis est, magno discordes æthere ventos
 Inter se luctas instituisse graves.
 Non satis est, cecidisse globos ex nubibus igneos,
 Nec spectatores non feruisse suos.
 Non satis, insuetâ violentos grandine Nimbos
 Prostravisse feris omnia vulneribus.
 Et, memori (res vera nimis) quod mente tenendum,
 ,, Grandinis in quavis mole fuisse typos:
 Nempe avulsa humeris capita, enses, scuta, globosq;
 Et genera armorum cætera, prompta Neci.
 Non satis hæc inquam; quin & Neptunia vis se
 In terram exseruit, nil reprimente DEO.
 Delapsi celo factis ceu montibus Imbres
 Ruperunt vinculis flumina cuncta suis.
 Rura nataverunt plenis fermè omnia fossis:
 Est data Libertas piscibus ampla nimis.
 Prò quantæ strages pecudumq; hominumq; sequuta
 Nemo potest similis commemorasse Mali;
 Vidimus apricis fluitare cadauera campis
 Humana, informi dilacerata modo.
 Vidimus & cunas, currus, cistasq;, domosq;,
 Et quid? plura vetat commemorare dolor.
 Funesta heu facies apparuit omnibus agris:
 Nec semel id, nec bis, terve, sed vsq; quater.
 Quin nondum finis fit tot pluvialibus undis:
 Sidera pœnarum plus minitantur humo.
 Nec tum sponte tamen scelerum pertexere telam
 Desinis ô hominum Gens, malefida tibi,

Cladi-

Cladibus accumulās clades, & deniq; cogis
Cogis atrox pœnas multiplicare Deum.
Imò, quò propius te summa pericula cingunt,
Hòc securā magis Vitaq; Mensq; tibi est.
Exitus ecquis erit? Patientia sapius icta
Lesaq; vindictā fit stimulante furor.
Hæc certè Eluvies crebra, hac densa agmina aqua-
Non sunt effectu pòst caritura suo. (rum
Quis scævituram neget in genus omne animantium
Tisiphonem, reprimat vim nisi dextra DEI?
Sicca parit nullos tempestas, humida morbos
Innumeros: sed vix Pœna erit ista satis.
Fata utinam ò utinam non deteriora sequantur:
Pœna trahit pœnam, nullaq; sola venit.
MULTAE VNDAE, MULTI POPULI: sic ausa
Dicere ab eventu religiosa fuit. (Vetustas
Ab non vana fides! tibi Gens TIBI cæca timendū,
Ne modò vox thalamos impetat ista tuos:
Nempe ut Colluvies, instar Torrentis aquosi,
Turcarum in fines irruat atra tuos.
Et nondum pandas oculos, videasq; salutem
Ipsa tuam, exitio jam superante fores?
Quò tandem usq; rues? an non ipsissima summum
Præcessura diem signaq; resq; vides?
Nonne hæc, quæ vero Christus prædixerat ore,
Tempora tristitiæ plena, referta Malis?
Hi nonne undarum strepitus, quos Ille notandos
Censuit, in cuius non fuit ore dolus?
Pande oculos, tua fata vide, Christumq; loquentem
Audi nunc etiam; NVNC miserere tui.

Si nondum movet ulla tua te cura salutis
At cæli moveant deniq; te lacrimæ.
Ecce tuos deflet pulcerrima Regia casus:
Ecce tuam deflent cuncta Elementa vicem.
Tu tot aquas Superis extorques: omnia plorant
Astra: DEVS gemitus edit & ipse suos.
Nil est in rerum Naturâ, vertere mentem
Quod non in melius suadeat ante obitum.
Hæc lamenta vide, has lacrimas, suspiria, planctus
At siccis oculis ista videre cave.
Obvia mox Christo venias dextramq; præbendas:
Corrige te, veniam posce, fidemq; tene.
Nunquam sera bonos ad mores est via: crimen
Quem patrasse piget, crimine pene vacat.
Tempus adhuc, revocare gradum: te collige, cursus
Intende, illecebras effuge, quære DEVM.
Quære, in procinctu est: VENIT, vt te fronde coro-
Aut viridi, aut piceas deprimat inter aquas. (net
Quære; Tuum est, his pro lacrimis marentis Olympi
Aut Solem æternum cernere Sede novâ:
Aut hac æternis pro tempestate tenebras,
Flammantes pluvias, sulphureosq; lacus.
Dixi. ô Gens, si te nil afficit, vnica vox hæc
(ÆTERNVM) adficiat: disce, memento Mori.

Fac. VIII. Calend. Aug. An. XCII. lacri-
mantibus Musis cum totâ rerum
Vniversitate.

DIALO.

DIALOGISMVS
AD FILIVM DEI,

Factus inter Equitandum, in campo, propè
oppidum Rez, post horribilem Terræ mo-
tum XV. Octob. hor. XI. merid.
Anno XCII.

Nam quid ego? miserandus homo. quo natus in
orbe?

In Mundo immundo. quis locus? Arca luti.

Hac quid ago? telam peccati texo, retexo:

Quæ Merces? eheu Mors, Satan, ira DEI.

An spes nulla super? Christus spes una Salutis:

Sat mihi: peccatum, Mors, Satan, Ira vale.

Christe tibi Capiti, tibi palmes adhareo Viti:

Iam si cuncta ruant, sum pie Christe TVVS.

VENI DOMINE IESV
VENI,

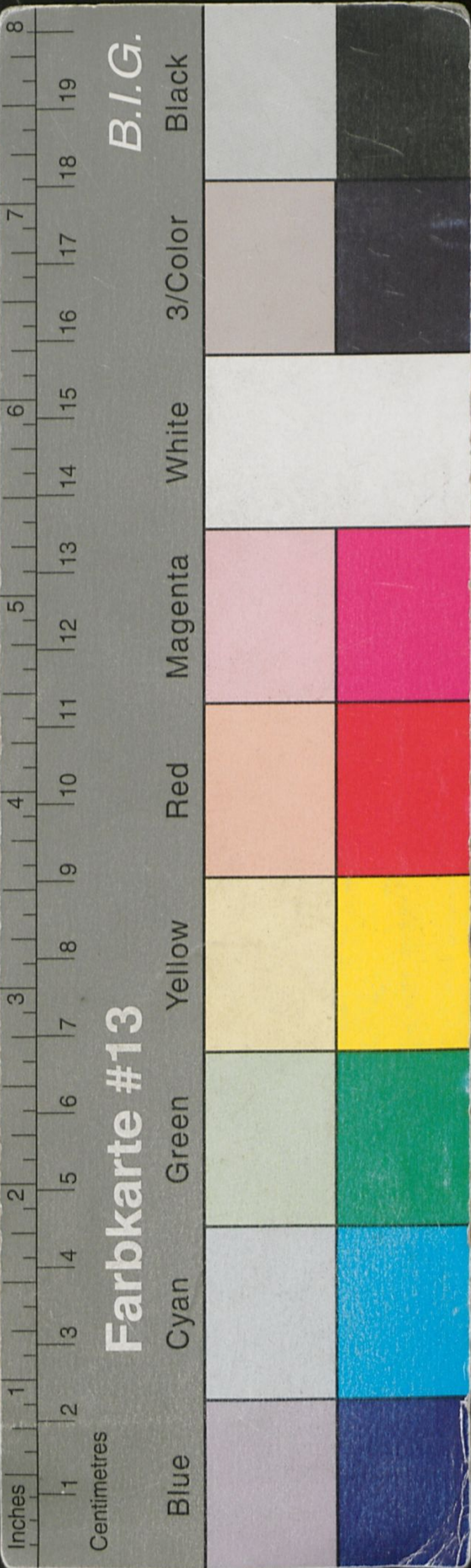
FINIS

154603

AB 154603

(X2203733)

AD
Germaniam

ORATIO
De præsentissimâ Calamitate
Turcicâ.

Authore

SALOMONE FRENCHELIO
FRIDENTHAL, POETA CÆSA-
rio, & publico in illustri Academiâ
IULIA Philosophiæ Mora-
lis Professore.

Ad calcem alia quædam hujus
Generis accesserunt.

VVITEBERGAE,
Typis M. Georgij Mulleri,
Anno ultime Christ. Militiæ
M, D, XCIV.

